

Міжнародні інформаційні правові стандарти, до яких має адаптуватись інформаційне законодавство України.

Ткаченко В.В. старший викладач кафедри адміністративного та інформаційного права

У ХХ столітті, «коли проблема прав людини вийшла далеко за межі окремої держави», світове суспільство започаткувало практику створення універсальних міжнародно-правових стандартів для регулювання прав та свобод людини, які знайшли відображення у низці міжнародно-правових актів, «...визначивши ту межу, за яку держава не може виходити...»

Перший із рівнів указаної системи асоціюємо із масивом актів так званої «Великої вісімки» – групи семи економічно високорозвинених країн світу (Сполучених Штатів Америки, Японії, Німеччини, Великої Британії, Франції, Італії, Канади) та Російської Федерації. У липні 2000 року під її патронатом була прийнята **Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства**.

Наступний рівень системи міжнародних інформаційно-правових стандартів, який є найбільшим як за обсягом актів, так і за їх значенням, пов'язаний із діяльністю ООН. Так, у вересні 2000 року Генеральною Асамблеєю було проголошено **Декларацію тисячоліття ООН**, яка серед основоположних завдань, що стоїть перед світовою спільнотою «на зорі нового тисячоліття», встановлює забезпечення повсюдного та рівномірного доступу до таких позитивних проявів глобалізації як «блага нових технологій, особливо інформаційно-комунікаційних технологій».

На виконання зазначеної мети було ініційоване проведення Всесвітнього саміту з питань інформаційного суспільства у 2003 – 2005 роках, основні результати якого закріплені в таких документах:

- як **Декларація ООН «Побудова інформаційного суспільства: глобальне завдання в новому тисячолітті»**, так звана **«Женевська Декларація принципів»**, і **«Женевський План дій»**. В останньому документі визначаються конкретні шляхи розвинення інформаційного суспільства через мінімізацію «цифрової» нерівності на міжнародному та національному рівні тощо;

- як **«Туніське зобов'язання»** та **«Туніська програма для інформаційного суспільства»**, в якій увагу зосереджено «...на фінансових механізмах для подолання цифрового розриву, на управлінні Інтернетом і пов'язаних з цим питаннях, а також на виконанні рішень, прийнятих у Женеві і Тунісі...»

Зважаючи на той факт, що Україна постає членом Ради Європи, знаходиться на шляху правової інтеграції з Європейським Союзом, постійно взаємодіє з ООН та ЮНЕСКО й іншими міжнародними організаціями, до системи міжнародно-правових стандартів включаємо відповідні стандарти: 1) Ради Європи; 2) Європейського Союзу; 3) ООН; 4) ЮНЕСКО; 5) інших міжнародних організацій.

1. Перелік світових стандартів – наприклад, **Загальна декларація прав людини, 1948 р.** (ООН).

2. Перелік стандартів Ради Європи – наприклад, по-перше, Конвенції Ради Європи: 1) «Про захист прав людини та основоположних свобод», 1950 р.; 2) «Про інформацію щодо іноземного законодавства» (в редакції від 14.07.1993 р.); 3) «Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних» № 108 від 28.01.1981 р.; 4) «Про кіберзлочинність» № 185 від 23.11.2001 р.; по-друге, Рекомендації Ради Європи: 1) «Про доступ до інформації, що знаходиться у розпорядженні державних органів» № R (81) 19 від 25.11.1981 р.; 2) «Про регулювання використання персональних даних у секторі поліції» № R (87) 15 від 17.09.1987 р.; 3) «Про висвітлення у засобах масової інформації виборчих компаній» № R (99) 15 від 9.11.1999 р.; 4) «Про доступ до офіційних документів» № R (2002) 2 від 21.02.2002 року.

3. Перелік стандартів Європейського Союзу – наприклад, по-перше, Директиви Європейського Парламенту і Ради: 1) «Про захист осіб у зв'язку з обробкою персональних даних і вільним обігом цих даних» 95/46/ЄС від 24.10.1995 р.; 2) «Про правовий захист баз даних» 96/9/ЄС від 11.03.1996 р.; 3) «Про обробку персональних даних і захист прав осіб у телекомунікаційному секторі» 97/66/ЄС від 15.12.1997 р.; 4) «Про систему електронних підписів, що застосовується у межах Співтовариства» 99/93/ЄС від 13.12.1999 р.; по-друге, Резолюції Ради Європейського Союзу: 1) «Про законне перехоплення телекомунікаційних повідомлень» від 17.01.1995 року;; 2) «Про оперативні запити правоохоронних органів стосовно громадських телекомунікаційних мереж та послуг» від 20.06.2001 року та ін.

Група міжнародних норм-принципів, пов'язаних із свободою масової інформації, яку складають: 1) принцип максимального оприлюднення інформації; 2) принцип обов'язковості оприлюднення; 3) принцип стимулювання відкритого уряду; 4) принцип обмеження сфери винятків; 5) принцип процедури сприяння доступу до інформації; 6) принцип вартості; 7) принцип відкритих засідань; 8) принцип переваги оприлюднення; 9) принцип захисту інформаторів